מסורת הש"ם

בב א ב ג מיי' פי"ד מהלכות תרומות סלכה ו ז:

בג ד מיי׳ פ״א מהלכות יו"ט הלכה כ ופ"ב הלכה ו טוש"ע א"ח סי הכפטר שום על חוד מקר"ג מעיף ב וטוש"ע י"ד סיי קב סעיף א: בד ה מיי' פ"א שם הלכה יט סמג לאוין סה עה טוש"ע א"ח סיי שכב סעיף ה וסי׳ תקיג סעיף ה: ו מיי׳ פ״ח מהלכות עירובין הלכה ח סמג עשין א טוש"ע א"ח סיי

רבינו חננאל

דרסה בעיגול ואינו יודע ספיקא, ולפיכך קתני דברי ספיקא, ולפיכך קתני דברי
הכל יעלו. ירושלמי א"ר
בון וצריך להיות בכל
עיגול שתי לטרין ועוד
קציעות, כדי לבטל כל
מקום שהיא אותה ליטרא תרומה בליטרא של תרומה בליטרא ועוד של חולין. ועוד אמרו בתלמוד א״י במס׳ תרומות הא דתני ר' מאיר משום ר' יהושע מאיר משום ר' יהושע אפילו היו שם ג' מאות פומין לא תעלה, הדא שדרכו להימנות, הדא מסייעא לר׳ יוחנן דו אמר תניין אינון הדא מסייעא למ״ד דברי ר׳ מאיר כל הדברים מקדשין, מסייע למ״ד דלעת אפילו אחת ממאה אוסר. ו**בא** רב אשי ופירק פירוק אחר, לעולם ספק יו"ט ספק חול היא מתניתא דא, ודקאמרת אמאי ספיקא אסורה, קיי"ל כל ספיקא י דרבנן לקולא, משום דהוי שמחר ומחרתים דבר שמחר ומחרתים הוא עצמו מותר, וכל כי האי גוונא אפילו בדרבנן לא בטיל. והא דתניא ביצה תאכל היא ואמה ואפרוח וקליפתו, גוזמא, כלומר אינן דברים נכונים דקליפה לאו בת אכילה היא. ודברי הכל אפרוח בקליפתו קודם שיצא לאויר העולת אסור. גוזמא הוא לשון . כדגרסינז אמר דברו חכמים לשון הבאי ואילו הן גפן ותפוח ופרוכת וכול׳. אמר ר׳ אמי... דבר(י)[ה] תורה לשוז הבאי ערים גדולות ובצורות בשמים. יו״ט הסמוך [לשבת] בין מלפניה בין מלאחריה, קיי״ל כרב דאמר נולדה בשבת אסורה ביו"ט, וכן נולדה ביו"ט אסורה בשבת. ואקשינן לימא קסבר רב קדושה אחת, יהאמר רב הלכה כד׳ האמו דב היכה כו קנים הללו, והן רשב״ג ר' ישמעאל בר' יוחנן בן ברוקה ור' אלעזר בן שמוע ור' יוסי בר' יהודה אליבא דר' אליעזר דאמר ב' קדושות הן, ומפורש בפרק בכל מערבין. ופרקינן לעולם קסבר רב ב' קדושות הן, והכא סבר לה (כרבא) [כרבה] דאמר והיה ביום הששי והכינו. חול מכיז

נימא קסבר רב קרושה אחת הן. תימה לימא דקסבר שתי קדושות בהן כדי להעלות פי האיסור באחד ומאה רואין כאילו ליטרות של כל הן אלא הטעם הוי מגו דאתקצאי לבין השמשות» דשמא הפומין פרודות מעל הפומין ומעורבות בשל שולים ונמצאו כולם יום שבת הוא אתקצאי לכולי יומא דיום שני וי"ל דלא אתרינן מגו בספק הדמוע ומלטרפות התחתונות להעלות את ליטרא שעל הפה משום יום שהוא לשעבר דדוקא להבא אמרינן הכי כגון בין השמשות

דתחילת יום טוב או בין השמשות דשבת שמא שבת הוא ותימה דהא בסוכה (דף י.) אמרינן נויי סוכה אסורין עד מולאי יום טוב האחרון של חג שהוא יום תשיעי שהוא ספק יום שמיני ועל כרחיך טעמא משום דאתקלאי בין השמשות דשמא יום שמיני הוא והיינו לשעבר וי"ל דמוקלה מחמת מלוה שאני כדמפרש טעמא התם דילמא מתרמיא ליה סעודה ואכיל בגוה והתם אמרינן אפילו לשעבר ב אבל הכא מוקנה דמחמת אסור לא אמרינן הכי:

אלא בחכנה דרבה קמפלגי. ותימה דהא אמרינן ס׳ כל היכא דמתילדא האידנא מאתמול גמרה לה ואם כן כשחל יום טוב לאחר השבת והביצה נולדה בשבת היא נגמרת ביום שהוא חול ואם כן מאי הכנה איכא וי"ל דמכל מקום כשנולדה בשבת הרי זו הכנה דגם בשעת לידה שייך הכנהג ועוד יש לומר דכיון דאם נולדה ביו"ט הרי זו אסורה אם נאמר כשנולדה בשבת הרי היא מותרת בשביל אותה לידה דשבת אם

כן הוי שנת מכין ליום טוב: רבי יהודה אומר משום ר' אליעזר עדיין היא מחלוקת. ואע"ג דפירשתי לעיל דר׳ יהודה סבירא ליה דלא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה מ"מ לא קשיא מהכא דהא דידיה והא דרביה:

והתחתונות מעלות את העליונות ר' יהושע אומר "אם יש שם מאה פומין יעלו ואם לאו בהפומין אסורין והשולים מותרין ר' יהודה אומר ר' אליעזר אומר אם יש שם מאה פומין יעלו ואם לאו הפומין אסורין והשולים מותרין ר' יהושע אומר אפילו יש שם שלש מאות פומין לא יעלו דרסה בעגול ואינו יודע באיזה עגול דרסה דברי הכל יעלו דברי הכל היינו פלוגתייהו אמר רב פפא הכי קאמר ידרסה בעגול ואינו יודע באיזה מקום עגול דרםה אי לצפונה אי לדרומה דברי הכל יעלו רב אשי אמר ילעולם ספק יום מוב ספק חול הוי דבר שיש לו מתירין וכל דבר שיש לו מתירין אפילו בדרבגן לא בְּמיל תניא יאחרים אומרים משום רבי אליעזר ביצה תאכל היא ואמה במאי עסקינן אילימא בתרנגולת העומדת לאכילה פשימה דהיא ואמה שריא אלא בתרנגולת העומדת לגדל ביצים היא ואמה אסורה א"ר זירא תאכל אגב אמה היכי דמי •אמר אביי כגון שלקחה סתם נשחטה הובררה דלאכילה עומדת לא נשחמה הובררה דלגדל ביצים עומדת רב מרי אמר גוזמא קתני דתניא יאחרים אומרים משום רבי אליעזר ביצה תאכל היא ואמה ואפרוח וקליפתו מאי קליפתו אילימא קליפה ממש קליפה בת אכילה היא אלא אפרוח בקליפתו עד כאן לא פליגי יירבנן עליה

דרבי אליעור בן יעקב אלא היכא דיצא לאויר העולם אבל היכא דלא יצא לאויר העולם לא פליגי אלא אפרוח וקליפתו גוזמא הכא נמי תאכל היא ואמה גוומא אתמר ∞שבת ויום מוב רב אמר ינולדה בזה אסורה בזה ור' יוחגן אמר נולדה בזה מותרת בזה נימא קסבר רב קדושה אחת היא יוהאמר שתי קדושות אליבא דרבי אליעזר ידאמר שתי קדושות הן אלא הכא בהכנה דרבה קמיפלגי רב אית ליה הכנה דרבה ורבי יוחנן לית ליה הכנה דרבה כתנאי "נולדה בשבת תאכל ביו"ט ביום טוב תאכל בשבת ר' יהודה אומר משום ר' אליעזר עדיין היא מחלוקת שב"ש אומרים תאכל וב"ה אומרים לא תאכל אושפיזכניה דרב אדא בר אהבה הוו ליה הגד ביצים מיו"ם לשבת אתא לקמיה אמר ליה מאי לאמווינהו האידנא וניכלינהו למחר א"ל מאי דעתיך רב ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן אפילו ר' יוחנן לא קא שרי אלא לגומעה למחר אבל ביומיה לא והתניא ∞אחת ביצה שנולדה בשבת ואחת ביצה שנולדה ביו"ם אין מטלטלין אותה לא לכסות בה את הכלי ולא לסמוך בה כרעי המטה אושפיוכניה דרב פפא ואמרי לה ההוא גברא דאתא לקמיה דרב פפא הוו ליה הגך ביצים משבת ליום מוב אתא לקמיה א"ל מהו למכלינהו למחר אמר ליה זיל האידנא ותא למחר ∞דרב לא מוקי אמורא עלויה מיומא מבא לחבריה משום שכרות כי אתא למחר אמר ליה

אומר ¢רואיז את העליונות כאילו הז פרודות

ליום א' למורח ולשני למערב: **הרנה. דרבה.** דאמר⁶ הכנה בידי שמים מתסרא מיום טוב לשבת דסעודת שבת בעיא הזמנה מיום חול מגזרת הכתוב: עדיין היא מחלוקת. ב"ש וב"ה בזה כשם שנחלקו לבו ביום: אושפיוכניה. בעל הבית: מיו"ע לשבת. היום נולדו והיה רולה לאכלן למחר בשבת: לאטווינהו. לללותן האידנא. מי אסירי בטלטול בו ביום או לא: מאי דעסיך. דפשיטא לך דלמחר מיהא שרו משום דקיימא לן רב ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן מיהו בטלטול האידנא אסירי דאפילו ר' יוחנן לא שרי לללותה היום אלא לגומעה למחר אם היה יו"ט קודם לשבת אבל ביומיה לא ואפילו בטלטול: והסניא. סייעתא: דרב לא מוקי אמורא עלויה. לא היה מעמיד מתורגמן לפניו לדרוש לרשה לרבים: מיומה טבה לחבריה. כלומר משעשה היום טוב דהיינו לחחר סעודה עד מחר: משום שכרום. דרב חורויי היה מורי בדרשה שלו כדאמרינן בכריתות ישכור אסור להורות דכתיב יין ושכר אל תשת (ויקרא י) וכתיב להורות את בני ישראל (שם):

רואין אוסן כאילו הן פרודום. אם אין כאן מאה פומין של היתר שיהא ולעיל גבי חלחן קאמ׳ ונעיל גבי תנתן קחת' ר"ת כל שדרכו למנות לרשב"ל ל"ל הא דידיה הא דרביה. תום' ישנים, ב) [תום׳ דמכלתין פ"ח ודעדיות פ"ב], דהואיל ותרומת פירות דרבנן מקילים ותוספ' עדיות פ"ב], בהעלחתם: ור' יהושע חומר חם יש ד) [לקמן ו:], ה) [עירובין שם מחה פומין. של היתר לבד פומין לח:ו. ו) שם, ז) ותוספתה פ"א], ח) לעיל ג: שבת מג., ע) כריתות יג: זבחים יח. של איסור מעלין אותן באחד ומאה ואם לאו הפומין אסורין ואין השולים ומס' סופרים פי"ח סוף הבן. רש"ל, () [דף ו:], מ) [לעיל ב:], () [דף יג:], ס) [לעיל ב:],

מועילין לבטל הפומין הואיל ואינן בספק הדמוע: רבי יהודה אומר. לא כן נחלקו ר' אליעזר ור' יהושע אלא כן נחלקו ר׳ אליעזר אומר כו׳: ר' יהושע אומר אפילו יש שם שלש מאום פומין. וכולן בכלל הספק אין מעלין את היחיד הואיל ופומי הכלי דבר שיש בו מנין הוא לא בטלי ואפילו בדרבנן. אבל דרסה בעגול כו': הכי קאמר דרסה בחוך העגול. דעכשיו אינן ניכרות שהרי מדובקות ואינו יודע היכן היא אם בלפונו של עגול או בדרומו הואיל והשתא לאו בת מנין היא ולא מנכרא דברי הכל יעלו ותנא דלעיל ר' יהודה ואליבא דרבי יהושע היא: רב אשי אמר לעולם. הא דקתני וספקא אסור ספק יום טוב ספק חול קאמר ודקשיא לך לרב יוסף ולרבי יצחק ספק דרבנן הוא ולקולא הכא אזלינן לחומרא הואיל ויש לו מתירין למחר: אפילו בדרבנן. כגון בילה דגזרת פירות הנושרין היא לא בטלה בתערובתה וכי היכי דבבטולה מחמרינן מהאי טעמא בספקה נמי מחמרינן מהאי טעמא: בילה מחכל. חם נולדה ביום טוב: פשיטה דהיה וחמה שריה. כלומר חם בא לומר כבית שמאי לשמעינן בינה אמה למה לי פשיטא דשריא: היא ואמה אסורה. דשמעינן לר' אליעזר דאית ליה מוקצה דתנן בפרק המביא (לקמן דף לד.) ר' אליעזר אומר עומד אדם על המוקצה כו׳ אלמא הכנה בעי: אגב אמה. אם אוכלין את אמה היום תאכל אף היא: שלקחה סתם. תרנגולת זו קנאה סתם: גוומא קסני. כאדם שרולה להחזיק דבריו מדבר יתרים. ובעומדת לאכילה קאמר ונחלק על בית הלל האוסרים ואמה לא אינטריכא ליה אלא גזים ואמר מילתא יתירא הכל יאכל גם את האבי גם את האם: דר' אליעור בן יעקב. אוסר אפרוחים שלא נפתחו עיניהם ופליגי רבנן עליה ולקמן 0 מייתי לה בגמרא: גוומא. אע"פ דלא אפשר גזים ואמר מילתא דטופיינא. גוזמא דבר שנוי שאינו מתקבל: שבת ויום טוב. הסמוכין

יעלו כפל את העלייה. תניא לה בספרי גבי שהיא אחד ממאה מאתים או שלש והוא הדין ליום טוב ושבת: קדושה אחם היא. הרי הן כיום אחד ארוך: ארבעה וקנים אליבא דר' אליעור. בערובין בפ' בכל מערבין (דף לח:): דאמר שחי קדושום הן. ומערב

גליון הש"ם

גמ' אמר אביי כגון שלקחה פתם. עי חולין דף יד ע"א חוס' ד"ה

מוסף תוספות

א. שבין ראשון לשני. מר״פ. ב. וצריך לעשות מעשה בין השמשות ולאכול בה. מוס׳ הרח״ש סוכה מו: ד"ה סוכה דאי. ג. לענין אפרוחים, דבעודה במעי אמה אינה ראויה לגדל אפרוח עד שתצא לחוץ, וא״כ איכא . הכנה. תר״פ.

מוסף רש"י

. שייך לעמוד קודם. **נתערבו** וגו' כולן ידלקו. דלה בטלי כדקתני טעמא שהיה ר' מאיר אומר כל שדרכו לימנות מקדש את המתערב עמו ואין בטל ברוב, שכלאי הכרס בדבר שאין במנין בטלין באחד ומאמים, כדאמר בפסחים באלו בטכין בממא ומממים. בדאמר בפסחים באלו עוברין (מח:) מן המאחים ויחוחאל מה) ממותר שתי מאות שנשתיירו בבור, מיכ לערלה וכלאי הכרס שבטלים במאמים (יבמות באחת באחת ומאתים. זו היא עליית ערלה וכלאי הכרם. ערלה וכלאי הכרס, דתרומה עולה באחד ומאה, וכיון שכפל את האיסור, שאיסורו איסור מכל חלבו את מקדשו ממנו, דמשתעי בתרומת וקרי לה מקדשו, ומשמע שמקדשו מקדש את המתערבין בו (זבחים עב:). מקדש. מאומ, דלא גטל (יבמות פא:). וחכמים אומרים אינו מקדש. אלא גטל (זבחים עב:). אלא ששה דברים בלבד. הן שמקדשים את כל שהן גדולים ודמיהן יקרים וחשובין במינן (שם). וקלחי כרוב. לשון קלח יקלות שלו (שם). הראוי לערלה ערלה. מה שיש לערלה שרלה באלו מין אילן וראוי לערלה, מקדש את עירובו בחיסור ערלה (שם) כגון מגחים ורימון וחביות, מקדשין את הכשרים משום ערלה (יבמות פא:). הראוי

מכין לשבת, ולא שבת ליו"ט. ור' יהודה משום ר' אליעזר מוקים להו לב"ה כרב דאוסר. ואע"ג דר' יוחנן הוא בר פלוגתיה

איכו

מרדין וכרוב ודלעת (שם). את שדרכו למנות. שמיוחד, שנינו. דלא בטל, הלכך חתיכות ועיגולים אע"ג שדרכן לימנות הואיל

מרץ וכרוב הדעם, את שדרכו למגות. שמיחה, שנינו. דלו בטל, מכן, הלכך החיסות ועיגולים לע"ג בדרץ יוחנן הוא בר פלוגתיה ברן וכרוב ולעת (שם). כל שדרכו למגות. אפילו לפרקים, שניגו. דלו בטל (שם). כל דבר שבמגין. כל דרכ, ולי יוחנו השוב בעל (שם). כל שדרכו למגות לפרקים, שניגו. ללו בעיל שוברים למגות. אפילו ברובן. במידי דאיסורים מורים ללו בעול ליטרא קציעות. משקל ליטרא של מחים של חוברים עב.). אפילו בדרבן. במידי דאיסורים מדרבן, במידי דאיסורים מדרבן במידים תהי שכרות (זבחים יח.).